

Teatteri Soittorasias
Elämyksiä Koko Perheelle

Läroplanen för den grundläggande konstundervisningen i Teater

ALMÄN LÄROKURS

Teatteri Soittorasias 2018
Updaterad 2020

Teatteri Soittorasía
Elämyksiä Koko Perheelle

INNEHÅLL

1. VERKSAMHET	3
1.1. Teatteri Soittorasía	3
1.2. Grundläggande teaterundervisningens uppgift.....	3
2. VÄRDEGRUND OCH SYNEN PÅ LÄRANDE, GEMENSAMMA MÅL FÖR DEN ALLMÄNNA LÄROKURSEN, LÄRMILJÖER OCH VERKSAMHETSKULTUREN	4
2.1. Värdegrund.....	4
2.2. Synen på lärande	4
2.3. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag och gemensamma mål för den allmänna lärokursen	5
2.4. Lärmiljöer	6
2.5. Verksamhetskulturen.....	7
3. UNDERVISNINGENS INNEHÅLL OCH MÅLSÄTTNINGAR I DE OLIKA STUDIEHELHETERNA	8
MiniTPO – Studier i småbarnsåldern (Grundläggande konstundervisningens förberedande undervisning) .	8
MiniTPO – Teaterkonst	8
MiniTPO - Musik.....	9
Undervisningsgrupper och undervisningens omfattning	10
TPO – Gemensamma studierna i teaterkonst	11
TPO – Temastudierna i teaterkonst	13
Temastudiernas grundläggande helheter samt deras innehåll och målsättningar	14
Undervisning i teaterkonst för vuxna	17
Arbetsätt i undervisningen i teaterkonst	17
Färdighetsmärken i teaterkonst.....	17
4. STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGNAD	18
5. ELEVANTAGNING, STUDIER OCH LÄSÅRETS UPPBYGGNAD.....	19
5.1. Antagning	19
5.2. Studiernas längd	19
5.3. Studier.....	19
5.4. Tillgodoräknande av studier	20
5.5. Individualisering av lärokursen	20
5.6. Bedömning av lärandet i undervisningen i teaterkonst	21
6. BETYG.....	22
BILAGA Teatteri Soittorasía jämställdhetsplan 2017–2020.....	24

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

1. VERKSAMHET

1.1. Teatteri Soittorasia

Teatteri Soittorasia är Östnylands barn, ungdomars och hela familjens teater. Vårt utbud är riktat till alla, allt från bebisar till åldringar och man kan njuta av detta med hela familjen. Vi tror på de ögonblick vi upplever tillsammans med familjen för att vara en livstid och är därför mycket viktiga. Familjen utgör ett viktigt säkerhetsnät för barnets utveckling, vilket också måste stödjas i uppfödningssuppgiften

Upplevelser för hela familjen

Teatteri Soittorasia är en professionell teater, och använder oss av produktioner professionella, konststuderande, och speciellt entusiaster i alla åldrar är varmt välkomna. Värdena i vårt arbete omfattar barn- och familjeorientering, professionalism, tillförlitlighet, kreativitet, öppenhet, samarbete och traditioner. Våra aktiviteter inkluderar hantverkare, studerande och entusiaster av olika åldrar.

1.2. Grundläggande teaterundervisningens uppgift

Syftet med den allmänna lärokursen i teaterkonst i den grundläggande konstundervisningen är att stärka elevernas aktiva aktörskap och förståelse för teaterkonst. I undervisningen stöds eleverna i att själva utöva konst och i personlig tolkning. Undervisningen uppmuntrar eleven till konstruktiv verksamhet som individ och till interaktion som medlem av en grupp. Teaterkonst kan studeras med olika utgångspunkter, olika arbetssätt och synvinklar, t.ex. genom framställning, skådespelarkonst, manusförfattande, föreställningsdramaturgi, regikonst och visualisering. Teaterkonst är till sin natur en konstform som uppdelas i olika delar och omfattar flera genrer och där olika konstarter förenas. Den kan utövas i olika gemenskaper och miljöer. I grunderna för läroplanen för den allmänna lärokursen förverkligas teaterkonsten i form av olika föreställningar och framställningsformer.

I undervisningen stöder man elevernas glädje, nyfikenhet och motivation att studera genom att arbeta i grupp. Målet för studierna i teaterkonst är att stärka elevernas kulturella kunnande genom att utveckla deras färdigheter och kunskaper. Eleven handleds till ett engagerat och långsiktigt arbete. Studierna i den allmänna lärokursen ger färdigheter för fortsatta studier på olika områden, till samhällelig delaktighet och beredskap för det föränderliga arbetslivet.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

2. VÄRDEGRUND OCH SYNEN PÅ LÄRANDE, GEMENSAMMA MÅL FÖR DEN ALLMÄNNA LÄROKURSEN, LÄRMILJÖER OCH VERKSAMHETSKULTUREN

2.1. Värdegrund

Grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen baserar sig på en värdegrund, enligt vilken den grundläggande konstundervisningen bygger på respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet och kulturell mångfald. Människan bygger upp sitt liv genom att kommunicera med andra människor och med sin omgivning. Den grundläggande konstundervisningen bygger på uppfattningen att människan är unik och värdefull som individ och som medlem i olika gemenskaper. Undervisningen ska främja jämställdhet mellan könen och respektera könets mångfald. Undervisningen hjälper eleverna att växa som människor genom att utveckla deras tankeförmåga och kreativitet.

Utgångspunkten för undervisningen är de sätt att producera och presentera kunskap som är utmärkande för konstarten i fråga. De estetiska, etiska och ekologiska frågor som är en del av konsten vägleder eleverna att reflektera över och bedöma vad som är viktigt och värdefullt i livet. I den grundläggande konstundervisningen skapas en grund för en socialt och kulturellt hållbar framtid.

2.2. Synen på lärande

Grunderna för läroplanen för grundläggande konstundervisning bygger på en syn på lärande enligt vilken eleven har en aktiv roll. Eleven lär sig ställa upp mål och arbeta i riktning mot målen både självständigt och tillsammans med andra. Positiva känslor, glädjen över att lära sig och nyskapande verksamhet främjar lärandet och sporrar eleven att utveckla sin kompetens. Upplevelser och växelverkan med omgivningen liksom användning av olika sinnen och kroppen har en stor betydelse för lärandet.

Inom den grundläggande konstundervisningen innebär lärandet att man individuellt och kollektivt bygger upp kunskaper och färdigheter, som stärker elevens kulturella delaktighet och ökar hans välbefinnande. Lärandet är inom alla konstarter en holistisk och interaktiv process, som utvecklar elevens kunskaper och färdigheter på ett mångsidigt sätt. Lärandet är en oskiljbar del i den process då individen växer som människa och då man skapar ett gott samhällsliv.

Eleverna ska uppmuntras att förstå sina erfarenheter, reflektera över sina sätt att lära sig och använda denna kunskap till att främja sitt lärande. Att öva och att lära sig att öva är viktigt med tanke på utvecklingen av färdigheter. Sporrande och uppmuntrande handledning och respons under lärprocessen stärker elevens tro på sina egna möjligheter. Att ge och få mångsidig, positiv och realistisk respons är en central del av den växelverkan som främjar lärandet.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

2.3. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag och gemensamma mål för den allmänna lärokursen

Den grundläggande undervisning som ges inom olika konstarter är målinriktad och framskrider från nivå till nivå. Den är i första hand avsedd för barn och unga. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag är att ge eleverna möjligheter att studera konst långsiktigt, målmedvetet och i enlighet med sina egna intresseområden. Undervisningen främjar utvecklingen av ett förhållande till konst och ett livslångt intresse för en konstart. Undervisningen utvecklar det kunnande som är kännetecknande för konstarten och ger eleverna färdigheter att söka sig till yrkesutbildning och högskoleutbildning inom konstarten i fråga.

Den grundläggande konstundervisningens uppdrag är att med hjälp av konstens medel bygga en hållbar framtid. Undervisningen bygger på ett pluralistiskt kulturarv i förnyelse. Undervisningen i en konstart ska stärka elevens förmåga att uttrycka sig, tolka och värdera. Studierna stöder utvecklingen av elevernas kreativa tänkande och delaktighet. Den grundläggande konstundervisningen stärker utvecklingen av elevernas identitet och kulturella läskunnighet.

Den grundläggande konstundervisningen skapar förutsättningar för utveckling av konst och konstfostran i Finland. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag uppfylls i samarbete med andra läroanstalter och aktörer som ger konstfostran lokalt, på riksnivå och internationellt.

Målet för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning är att främja ett livslångt förhållande till konsten och kulturell delaktighet. Studierna i den allmänna lärokursen i konstarten erbjuder inspirerande och mångsidiga möjligheter att skapa och uppleva konst och att njuta av konst. Eleverna uppmuntras att reflektera över konstens betydelse i deras eget liv och att med konstens medel påverka sin egen livsmiljö.

Målet för den allmänna lärokursen är att främja lärandets glädje, studiemotivationen och det kreativa tänkandet. I undervisningen beaktas elevernas individuella behov för lärandet och utgångspunkter. Eleverna uppmuntras och handleds att välja sådana former att skapa konst som är betydelsefulla för dem.

I studierna i den allmänna lärokursen får eleverna experimentera med, öva och tillämpa olika uttrycksmedel inom sin konstart med alla sinnen. Undervisningen ska också stödja eleverna att utveckla sin tankeförmåga och multilitteracitet med hjälp av relationen mellan konst och vetenskap. Eleverna uppmuntras att bekanta sig med konstarten från ett historiskt och samhällsligt perspektiv.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

2.4. Lärmiljöer

I den grundläggande konstundervisningen avses med lärmiljöer de lokaler, platser, grupper och aktiviteter där studierna och lärandet inom konstarten sker. Utgångspunkten är att lärmiljöerna ska vara fysiskt, socialt och psykiskt trygga. Atmosfären är öppen och positiv och uppmuntrar och inspirerar eleverna att utveckla sitt kunnande.

Syftet med mångsidiga lärmiljöer är att stödja elevernas utveckling och sporra dem till lärande. De ska också ge varje elev erfarenheter av att lyckas och kunna. Målet är att lärmiljöerna ska skapa förutsättningar för sådant aktivt och långsiktigt arbete som är kännetecknande för konstarten, både självständigt och tillsammans med andra. Målet är också att skapa förutsättningar för att utveckla tvärkonstnärlig kompetens.

När man planerar och utvecklar lärmiljöerna ska man beakta elevernas behov, färdigheter och intresseområden samt utveckling av kunskaper som sker utanför läroanstalten. Ändamålsenliga utrymmen, arbetsredskap, material och en ändamålsenlig användning av informations- och kommunikationsteknik ger möjligheten att studera inom konstarten i enlighet med grunderna för läroplanen. Vid valet av lärmiljöer beaktas de möjligheter som aktörer utanför läroanstalten erbjuder. Samarbetsprojekt med aktörer och organisationer inom andra branscher ger studierna ett socialt och samhällsligt perspektiv.

I en studentmiljö är det viktigt att notera att konstnärligt arbete är långvarigt och lärande färdigheter sker gradvis och tar tid. Lärandet baseras på lärande, planering och förmåga att utvärdera ditt eget lärande. Undervisningen fokuserar på lärande och lärande tillsammans.

Som undervisningsutrymme fungerar teaterhuset i Finnby i Borgå. Det finns ett brett utbud av träningsrum, samt scen. I undervisningen används garderob, verkstad var det finns ett rekvisitalager och material för att bygga scenografi samt pyssel. Dessutom används ljus och ljudteknik samt olika effekter.

Teatteri Talo

Teatteri-, Toiminta- ja Juhlasali
Esitykset, Juhlatilaisuudet, Tapahtumat,
Kokoontumistila, Koulutukset,
Liikunta- ja muut toimintaryhmät

Pieni Sali

Teemasyntäreiden taikamaailma, valitse teemasii 7 eri vaihtoehdosta!

Täti Monikan
Kammari

Teatterin Verstaas
Puku- ja rekvisiittavarasto
Vuokraus

Ulkoalueella riittää tekemistä kaiken ikäisille!

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

2.5. Verksamhetskulturen

Verksamhetskulturen i en läroanstalt för grundläggande konstundervisning utformas genom tolkningen av de normer som styr arbetet, etablerad praxis och de tanke- och arbetsätt som dess medlemmar omfattar. En gemensam verksamhetskultur främjar en undervisning som är förenlig med den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och syn på lärandet. Verksamhetskulturen syns i all verksamhet och påverkar elevens känsla av delaktighet och undervisningens kvalitet.

Målet för den grundläggande konstundervisningen är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande och hållbart välbefinnande, vilket förutsätter äkta möten mellan människor samt uppmärksam och respektfull växelverkan. Utgångspunkten är att medlemmarna i gemenskapen ska känna sig delaktiga. Detta uppnås genom gemensamt arbete och genom att alla inkluderas i verksamheten. I en uppmuntrande verksamhetskultur godkänns också att man kan lära sig genom att misslyckas. En hållbar livsstil, kulturell mångfald och språkmedvetenhet ska beaktas i vardagens val och rutiner. En gemensam verksamhetskultur ska också ge eleven kännedom om juridiskt skyddade rättigheter som gäller konstarten, såsom yttrandefrihet, integritetsskydd och upphovsrätt.

Utvecklandet av verksamhetskulturen innebär en kontinuerlig utveckling av pedagogiken och kompetensen inom konstarten. Viktigt i utvecklandet av verksamhetskulturen är ledningen av läroanstalten samt organiseringen, planeringen, genomförandet och bedömningen av vardaglig praxis inom undervisningen. Öppen och konstruktiv växelverkan behövs både i det interna samarbetet inom läroanstaltens gemenskap och i samarbetet med vårdnadshavarna och andra aktörer.

Vår affärskultur betonar allas uppmärksamhet och jämlikhet och likabehandling. Undervisningsgrupperna utgör en gemensam uppsättning regler / riktlinjer för verksamheten i början av läsåret. Tvister, trakasserier och diskriminering behandlas omedelbart och går igenom med de inblande och deras föräldrar. Om situationen påverkar hela gruppen kommer händelserna att behandlas med läraren konstruktivt med gruppen och framtida åtgärder kommer att överenskommas för att förhindra sådana situationer.

Målen för företagskulturen stöds av utbildningsanstaltens verksamhet i samarbete med arrangörerna av grundutbildning i olika konst. Eleverna lär sig och förstår vikten av nätverk inom konstområdet samt fördelarna med att samla resurser som en växande potential.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

3. UNDERVISNINGENS INNEHÅLL OCH MÅLSÄTTNINGAR I DE OLIKA STUDIEHELHETERNA

MiniTPO – Studier i småbarnsåldern

(Grundläggande konstundervisningens förberedande undervisning)

Utgångspunkten för studier i småbarnsåldern är lek och att lära genom lek. I undervisningen betonas att eleverna upplever med alla sinnen och att eleverna får stöd i att utveckla sin fantasi och initiativförmåga. Eleven handleds i att arbeta långsiktigt. Eleven övar att vara och fungera i grupp samt att reflektera över sin egen inlärningsprocess.

I MiniTPO-verksamheten, som kombinerar musik och teater, stöder de båda konstarterna varandra på ett jämlikt sätt och de ger en möjlighet till att fördjupa och stärka upplevelser och erfarenheter ur båda. Det här ger en grund för teater- och musikhobbyn samt skapar ett gott förhållande till båda konstarterna, vilket i sin tur ger möjligheter till livslångt lärande.

De viktigaste målsättningarna är att utveckla självuttryck, lära genom upplevelse och aktivera fantasin samt att utveckla kreativiteten. Med hjälp av upplevelser och lek stöder man barnets kognitiva, emotionella, motoriska och sociala utveckling. Till varje hemgrupp ges målsättningar, som påverkas av barnets ålder, utvecklingsskede och gruppstorlek vid samlingstidpunkten. I MiniTPO-undervisningen är det alltid mera fråga om att handleda barnets helhetsmässiga personlighetsutveckling samt att uppmuntra till kreativitet och att aktivera fantasin än att göra högklassig konst.

Inom verksamheten garanteras också möjligheten till att få uppträda och se andras föreställningar, så långt det bara är möjligt att ordna utgående från tidtabellerna.

MiniTPO – Teaterkonst

Verksamhetens deltagare bekantar sig med teaterns olika delområden och med att agera själv genom att arbeta i grupp. Verksamheten stärker barnets sociala växelverkan med andra och eleven bekantar sig med att uttrycka sig. Kärnan i verksamheten formas av sagor och berättelser och genom dem kreativitet, empatiförmåga och känslouttryck. I grupperna diskuteras egna upplevelser och man breddar tankevärlden samt funderar på förhållandet mellan orsak och verkan. Målsättningen är att bredda den egna upplevelsevärlden och att se sig själv i en annans situation.

Förtroende och att lära känna varandra leder till gruppbildning – jag som en del av en grupp. Grunden för att göra teater är gruppen, som formas av summan av medlemmarna. Varje gruppmedlem är viktig och blir hörd och sedd varje gång. I gruppen lär man sig att delta, att vänta på sin tur och att skapa verksamhet

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

tillsammans. Barnen deltar i att planera verksamheten. En individuell utvärdering utvecklar barnets jaguppfattning och stärker självförtroendet. Föräldrarna garanteras en möjlighet att vänta i undervisningsutrymmena, så att deltagarna alltid kan gå och tanka trygghet innan följande aktivitetsstund.

Barnet bekantar sig med teater som konstform och hur en teaterföreställning kommer till.

Barnets fantasi aktiveras genom lek och med hjälp av övningar. Kreativiteten får utrymme i berättelserna som barnet hittar på själv och den kreativa processen pågår ända fram till föreställning. När man skapar en föreställning tolkar man genom en roll vad rollpersonen råkar ut för och varför samt funderar på hur det här påverkar de andra rollpersonerna. Rollekens rollfigur kan ta ett avstånd till barnets självbild som gör det lättare för barnet att iaktta rollfiguren samt ger trygghet i föreställningssituationen. Barnet får uppbyggande respons och handledning och övar också på att ge det till sig själv. Barnen uppmuntras till att hitta på och förverkliga sina idéer tillsammans med andra. Öppenhet, att ta hänsyn till andra och att ta med de andra är utgångspunkten för all verksamhet.

Målsättningar

- Att berätta en historia
- Från en färdig berättelse till egen berättelse
- Hur kommer en teaterföreställning till? -> Man skapar en egen föreställning i gruppen
- Teaterns olika former: traditionell teater, dockteater, bordsteater, skuggteater
- Förhållandet mellan orsak och verkan
- Att vara den som alla tittar på
- Fantasi och kreativitet
- Från enskilda idéer till en gemensam helhet
- Barnets upplevelsevärld och olika tiders fenomen
- Att uttrycka sig själv och bli hörd
- Sociala färdigheter
- Att utveckla empatiförmågan

MiniTPO - Musik

Undervisningens arbetsätt är att sjunga och spela, musik och rörelse, att lyssna och ramsa. Att gestalta och utveckla melodi och rytm samt andra musikelement stöds genom dessa arbetsätt. Dessutom övar eleven att fungera i grupp, lever in sig i olika musikstilar, stycken och sinnesstämningar som väcks samt stärker självuttrycket genom musik.

Att gestalta en melodi och renhet övas genom enkla sånger, de mera utmanande sångerna stöder ordförrådet och artikulationen samt att utveckla perceptionsförmågan. Man utforskar och övar rytmisinet först genom musikens grundpuls, genom att hitta grundpulsen och stärka den kommer eleverna vidare till

Teatteri Soittorasias
Elämyksiä Koko Perheelle

att göra mera komplicerade rytmer med kroppsinstrument samt olika rytminstrument. Musik och rörelse samt sångernas och ramsornas rörelser uppmuntrar till självuttryck genom musik.

Undervisningen är gruppverksamhet och gruppens medlemmar handleds att bekanta sig med musikens värld genom upplevelser, lek och sång. Gruppen är en summa av sina medlemmar och var och en blir hörd och uppmärksam på varje lektion både som individ och som jämlik medlem i gruppen. Gruppen ger kraft; att göra tillsammans ger mod och att sjunga och spela är lättare då man musicerar tillsammans. Under lektionerna övar eleverna att ta hänsyn till varandra, att vänta på sin egen tur och att respektera varje person sådan som hen är.

Målsättningar

- sång; att bekanta sig med sin egen röst, lek med rösten
- att utveckla rytm- och melodisinne
- att uppleva och gestalta musikens element (melodi, harmoni, klangfärg, form, dynamik)
- att bekanta sig med olika instrument och att hantera och behärska dem
- att lyssna på musik och att bekanta sig med olika musikstilar
- improvisation
- att uttrycka sig själv och bli hörd
- sociala färdigheter
- att utveckla empatiförmågan

Undervisningsgrupper och undervisningens omfattning

Grupperna som samlas kontinuerligt inom Teatteri Soittorasias verksamhet kallas hemgrupper. Undervisningsgrupperna har åldersrekommendationer och deras omfattning varierar enligt undervisningens innehåll. Prestationerna utgör inte delar av den allmänna lärokursens beräknade omfattning (500 timmar).

Hemgruppens namn	Omfattning
Familjeteater	30 timmar
Teatermusiklek	30 timmar
Sagoteater	40 timmar

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

TPO – Gemensamma studierna i teaterkonst

Målet för de gemensamma studierna i den allmänna lärokursen i teaterkonst är att eleverna bekantar sig med olika inriktningar och praxis i teaterskapande och med teatern som konstart.

I de gemensamma studierna i teaterkonst bekantar sig eleverna med teaterkonsten genom olika övningar och processer för att skapa teater. I studierna diskuterar och agerar eleverna interaktivt i grupp samt övar sig i olika teaterfärdigheter, såsom de olika delområdena i uppträdande och färdigheterna i att uppträda (tal, fysiskt uttryck, röstanvändning). Eleverna skapar själva källmaterial för föreställningarna som en del av övningsprocessen och bekantar sig med källmaterial av olika slag, t.ex. pjäser, dikter, sagor, filmer, medietexter, bilder, ljud eller livsberättelser. Under studierna övar man sig i att ge och ta emot respons samt i att reflektera på olika sätt.

Undervisningsgrupper (Hemgrupper)

Undervisningen av de gemensamma studierna sker i hemgruppen, som utgör utgångspunkten för inläring i grupp. Hemgrupperna sammanträder regelbundet varje vecka och i slutet av läsåret arbetar gruppen fram en föreställning.

Undervisningsgruppen kan även gå in för att skapa en föreställning i slutet av varje termin, det vill säga två gånger om läsåret. Gruppbildningen och bekantningstiden eleverna emellan tas i beaktandet i undervisningen.

Målsättningar

Uppträdande och interaktion

Undervisningens mål är att

- uppmuntra eleven att fungera som en ansvarsfull medlem av gruppen
- uppmuntra eleven till interaktion och kontakt med de andra skådespelarna och med publiken
- handleda eleven att öva närvaro i uppträdandet
- handleda eleven att öva sig i ett helhetsmässigt uttryck
- uppmuntra eleven att reflektera över sitt eget arbete
- handleda eleven i att iakttä samband med andra konstarter.

Teaterföreställningen

Undervisningens mål är att

- motivera eleven att arbeta långsiktigt och målinriktat
- handleda eleven att tillägna sig teaterns begrepp och bekanta sig med olika delområden
- handleda eleven att känna igen olika skeden i övningsprocessen inför en föreställning.

Den egna konstnärliga processen

Undervisningens mål är att

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

- oppmuntra eleven till skapande verksamhet och nyfikenhet samt till att modigt pröva på teaterns medel
- oppmuntra eleven att tro på sig själv, hitta sina egna styrkor och utvecklingsområden
- oppmuntra eleven att ställa upp mål för sig själv och reflektera över sitt eget arbete.

Teaterkonsten som en del av samhället

Undervisningens mål är att

- oppmuntra eleven att iaktta teater som ett samhällligt fenomen
- handleda eleven i att bekanta sig med teatern som konstform
- handleda eleven i att analysera det som hen upplever och ser
- handleda eleven i att bekanta sig med teaterns mångsidiga arbetsroller.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

TPO – Temastudierna i teaterkonst

Målet för temastudierna i den allmänna lärokursen i teaterkonst är att eleven utvecklar sin förståelse för teaterkonst och sina uttrycksformer. Eleven får egna erfarenheter av föreställningsprocesserna och av att fungera som medlem i en arbetsgrupp.

I temastudierna i den allmänna lärokursen bekantar sig eleverna med teaterkonsten genom olika övningar och processer för att skapa teater. I studierna övar eleverna sig i olika teaterfärdigheter och diskuterar, analyserar och interagerar i grupp. I studierna bekantar man sig med olika källmaterial för föreställningar och skapar själv källmaterial. Under studierna övar man sig i att ge och ta emot respons samt i att reflektera på olika sätt.

Studeranden kan delta i temastudier i olika skeden av sina studier. Vissa temastudier kan på läroanstalten rekommendation förutsätta tidigare studier.

Målsättningar

Uppträdande och interaktion

Undervisningens mål är att

- uppmuntra eleven att fungera som en ansvarsfull medlem av gruppen
- uppmuntra eleven till interaktion och kontakt med de andra skådespelarna och med publiken
- handleda eleven att förstå betydelsen av närvaro i uppträdandet
- handleda eleven att utveckla sitt helhetsmässiga uttryck
- uppmuntra eleven att reflektera över sitt eget och andras arbete.

Teaterföreställningen

Undervisningens mål är att

- motivera och engagera eleven att arbeta långsiktigt och målinriktat
- handleda eleven att tillägna sig teaterns begrepp och något delområde, såsom skådespelararbetet
- handleda eleven att bekanta sig med olika former av teaterföreställningar
- handleda eleven att bekanta sig med dramalitteraturen och öva sig i att läsa pjäser.

Den egna konstnärliga processen

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att iaktta sig själv samt olika fenomen och verkligheten omkring sig
- uppmuntra eleven att hitta sina egna styrkor och utvecklingsområden och att uttrycka sig själv
- inspirera eleven att ställa upp mål för sig själv och att reflektera över sitt eget arbete.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

Teaterkonsten som en del av samhället

Undervisningens mål är att

- uppmuntra eleven att iaktta teater och teaterkonst som en del av det egna livet och som ett samhällsligt fenomen
- handleda eleven att bekanta sig med teaterns mångsidiga arbetsuppgifter och utnyttja teaterfärdigheter i olika yrken, i sökande av arbete och i studierna samt att mångsidigt syssla med teater som hobby
- handleda eleven att bekanta sig med teatern och dess tillämpningar som konstform och med teaterkonstens kopplingar till andra konstarter
- handleda eleven att analysera det hen upplever och ser.

Temastudiernas grundläggande helheter samt deras innehåll och målsättningar

Barn- och ungdomsteater

10 timmar

Eleven bekantar sig med barn- och ungdomsteater som teaterform samt dess teman och hur man närmar sig dem. Eleven bekantar sig med de arbetsformer som används i barn- och ungdomsteater. På basen av gruppens egna idéer och utgångspunkter planeras en föreställning för barn och/eller unga.

Yrken inom teater

5 timmar

Eleven bekantar sig med de yrken och arbetsbeskrivningar som verkar inom teater. Eleven studerar hur förberedningsprocessen inför en föreställning fortskrider bl.a. i institutionsteatrar eller på det fria fältet.

Teaterns delområde: Uppträdaren/Skådespelaren

10 timmar

Eleven undersöker och prövar på uppträdarens mångsidighet och bekantar sig med dess utveckling. Vilka förutsättningar formar uppträdaren och vilka erfarenheter utnyttjas som uppträdare? Vilken är skillnaden mellan en uppträdare och en skådespelare?

Teaterns delområde: Ljus och ljud

10 timmar

Eleven bekantar sig med grunderna i ljus- och ljudesign. Färglära samt ljusets lagbundenheter behandlas i planeringen av och förverkligandet av ljusdesign. Hur stöder ljussättningen den visuella designen? Planeringen och körandet av ljud och ljus som en del av produktionsprocessen inför en föreställning.

Teaterns delområde: Regissören

15 timmar

Vad innebär regissörsarbetet, hur förbereder sig regissören inför arbetet med en föreställning och hur fungerar regissören i förhållandet till arbetsgruppen? Eleven får öva på att regissera i växelverkan med skådespelare. Samtidigt förstärks utvecklingen av elevens egna synsätt.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

Teaterns delområde: Kostym, scenografi och maskering 10 timmar

Eleven bekantar sig med den visuella planeringen och designen ända från början fram till den färdiga föreställningen. Hur förverkligas den visuella designen och på vilket sätt kan man understöda pjäsen / verket med visuella medel? Eleven får ta del av olika föreställningars visuella världar och får skapa och förverkliga en visuell design för sin egen föreställning. Eleven lär sig också att förverkliga sin visuella design som en del av sina studier inom den grundläggande konstundervisningen. Hen prövar enligt behov på olika arbetsmetoder såväl inom kostym, scenografi som maskering.

Teaterns delområde: Produktion 5 timmar

Eleven bekantar sig med teaterns produktionsprocess: föreställningens rättigheter, skapandet av en budget samt planering av marknadsföring. Hurdan kommunikation når fram och på vilket sätt kan kommunikationen förverkligas? Elevens kunskaper i IT och behärskning av sociala medier beaktas i undervisningen.

Teaterns delområde: Dramatik 10 timmar

Eleven bekantar sig med grunderna i dramaturgi och lär sig känna igen dimensioner i berättarkonsten. Inom den här temahelheten får eleven skriva och läsa manuskript samt lära sig att analysera dem. Hur påverkar manuskriptet skapandet av föreställningen?

Teaterhistoria 10 timmar

Inom den här temahelheten reser vi i tiden; från Antiken till nutiden. På vilket sätt har de olika stilriktningarna omformat teatern och hur har teatern beskrivit omvärlden genom de olika tiderna?

Improvisation 10 timmar

Eleven bekantar sig med utgångspunkterna i improvisation samt utforskar dess användning som repetitionsverktyg. Hur kan improviserat material utnyttjas i skapandet av en föreställning? Eleven introduceras också till hur en helkvälls improvisationsföreställning blir till. I mån av möjlighet ordnas ett gästbesök till en improvisationsföreställning inom ramarna för studierna.

Dans 10 timmar

I den här temahelheten begrundas betydelsen av det fysiska uttrycket, rörelsen och rumsmedvetenheten för uppträdaren. Syftet är att utveckla den helomfattande uttrycksförmågan och förbättra kroppsbilden hos uppträdaren. Eleven uppövar konsten att berätta genom rörelse och kroppsligt uttryck. Undervisningen använder sig av och understöder

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

elevernas tidigare erfarenheter i bl.a. dans och fysiska grenas (bl.a. cirkus, akrobatik, gymnastik).

Musik

10 timmar

Syftet är att lära eleven grunder i hälsosam röst användning samt att kontrollera sin röst i såväl sång som tal. Olika instrument samt rytm utnyttjas i teaterföreställningar som effekter och stämningsskapare. Eleverna bekantar sig med musikteater och musikaler som teaterns delområden. Undervisningen beaktar och stöder elevens tidigare erfarenheter inom musik.

Teater i offentlig utrymme

10 timmar

Eleven bekantar sig med att uppträda i offentliga utrymmen. På vilket sätt påverkar det offentliga rummet åskådaren och på vilket sätt utmanar det uppträdaren? Hur rubbar man vardagen på ett positivt sätt?

Projekt

20–40 timmar

Eleverna förbereder tillsammans i en liten grupp ett eget verk. Skapandeprocessen och själva verket är slutresultatet av gruppens gemensamma arbete och eleverna ansvarar själva för dess delområden. Tyngdpunkten kan ligga på uppträdande, regi, visuell design (kostym, scenografi, maskering, ljud och ljus) eller produktion.

Pjäsojekt

40-60 timmar

Eleven har även möjlighet att delta i ett skapandeprojekt utanför hemgruppen – en projektgrupp som sätter upp en utvald pjäs. Eleven söker med i projektgruppen och de lämpligaste eleverna blir invalda i gruppen.

Teatteri Soittorasias
Elämyksiä Koko Perheelle

Undervisning i teaterkonst för vuxna

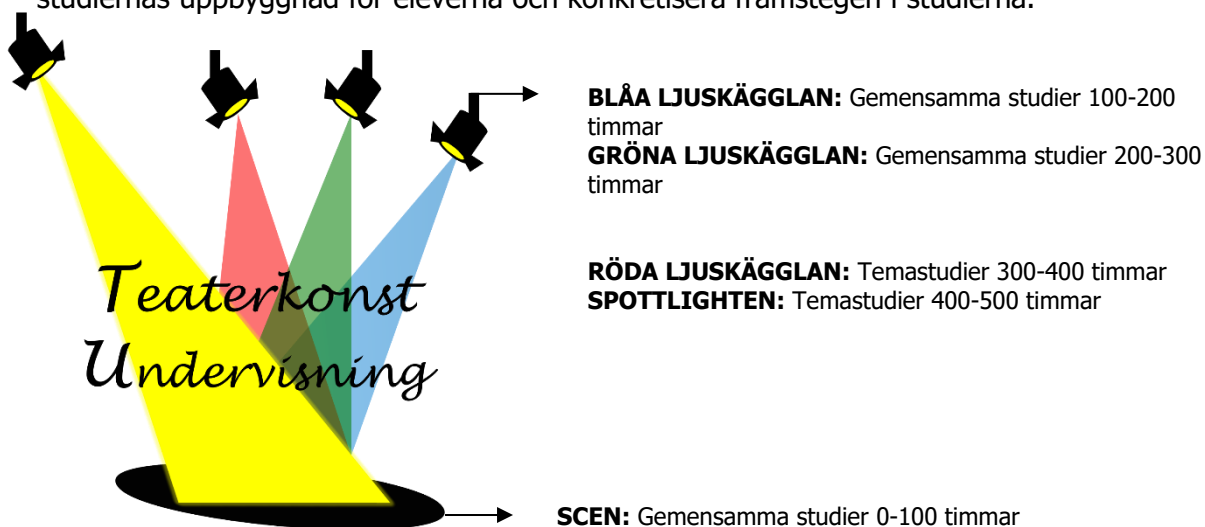
I undervisningen i teaterkonst för vuxna följs målen och det centrala innehållet i den allmänna lärokursen i teaterkonst.

Arbetsätt i undervisningen i teaterkonst

Undervisningen i teaterkonst sker i grupp och i undervisningen betonas förmågan att arbeta i grupp och kommunikativa färdigheter. Man studerar teaterkonst genom att pröva och öva. Engagemang och motivation att delta i lektionerna är viktiga. Eleverna handleds i att arbeta ansvarsfullt både i sitt eget agerande och för gruppens gemensamma mål. Det är av central betydelse att öva upp elevernas egen uttrycks- och iakttagelseförmåga och där beaktas också deras olika kroppsliga upplevelser. Arbetsätten väljs så att de stöder elevernas förmåga att förstå sitt eget lärande och sin kroppslighet, reflektera över de färdigheter de lärt sig och vidareutveckla dem i sitt eget konstnärliga arbete. I arbetsätten betonas fortlöpande uppföljning av elevens utveckling genom respons.

Färdighetsmärken i teaterkonst

Syftet med Teatteri Soittorasias färdighetsmärken i teaterkonst är att gestalta studiernas uppbyggnad för eleverna och konkretisera framstegen i studierna.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

4. STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGNAD

Den allmänna lärokursen i den grundläggande teaterundervisningen omfattar sammanlagt 500 lektioner. Som grund har använts 45 minuters lektioner. Teatteri Soittorasia strävar till att säkra möjligheten för de elever som påbörjar sina studier att slutföra den allmänna lärokursen i sin helhet.

Undervisning erbjuds både som vecko- och workshop-/kursundervisning. I veckoundervisningen sammanträder undervisningsgruppen varje vecka på lektionerna, vars längd varierar beroende på studiehelheterna. Vanligtvis är ett undervisningspass två lektioner, d.v.s. 90 min.

Elevernas ålder, utvecklingsnivå samt tidigare studier tas i beaktandet i undervisningsförberedelserna. Teatteri Soittorasia strävar till att bilda undervisningsgrupperna så att grupperna består av barn och unga i samma ålder. I teaterundervisning för småbarn kan undervisningsgruppen innehålla 8-12 elever, i de gemensamma studierna 10-16 elever och i temastudierna 8-20 elever.

Scenkonstens karaktär och lynne tas i beaktande i undervisningen. Inläringen sker genom handlande och varje studiehelhet innefattar, i mån av möjlighet, ett litet uppträdande. Eleven ges möjligheter till ett långsiktigt studerande, där också teaterkonstens karaktär som en bred och tvärkonstnärlig konstform.

De undervisningsutrymmen som används uppfyller de krav som krävs för att genomföra en konstnärlig process.

Undervisning erbjuds varje läsår så att de som studerat tidigare har möjlighet att fortsätta sina studier och så att nybörjare har möjlighet att påbörja sina studier. Antalet undervisningsgrupper kan variera från läsår till läsår beroende på antalet anmälningar. Vid behov kan grupper även slås ihop. Om det visar sig att någon grupp inte kan grundas styrs eleven till en annan anstalt som erbjuder grundläggande konstundervisning i teater.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

5. ELEVANTAGNING, STUDIER OCH LÄSÅRETS UPPBYGGNAD

5.1. Antagning

Som blivande elever kan barn, och ungdomar anmäla sig hela året. Lediga elevplatser fylls i början av läsåret och vårdperioden i anmälningsordningen. Tidigare fick elever som studerade teaterkonst möjlighet att fortsätta i de tidiga studierna, grundstudierna eller verkstadsstudierna. De som har studerat tidigare måste anmäla sig senast när registreringen påbörjas.

Åldersgrupper är vägledande. Studierna betalas och utbildningsavgiften baseras på antalet undervisade timmar och innehållet i studierna.

Undervisningen ges på finska och svenska och, om möjligt, är undervisningsgrupperna tvåspråkiga, vilket indikeras separat i läroplanen för läsåret.

5.2. Studiernas längd

Den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning har en beräknad omfattning om sammanlagt 500 timmar, varav de gemensamma studiernas beräknade andel är 300 timmar och temastudiernas 200 timmar. Den beräknade omfattningen av en timme är 45 minuter. Beroende på genomförandemetoden kommer slutförandet av studiemodulen att ta 3-6 år.

5.3. Studier

Början av läsåret

Läraryret börjar i september med den tillkännagivande undervisningen. För första gången är föräldrar välkomna att bekanta sig med lektionerna. Öppning för läsåret kan också ordnas som början på läsåret, där mer om skolans teman och tidtabeller.

Kommunikation

Lärogruppens undantag av schema som t.ex. semesterperioder hittas på teaterns hemsidor under [Harrastustoiminta](#). Lärarna informerar barnen och föräldrarna vid slutet av träffen om det finns några undantag. I ett akut anmälningsfall skickas ett textmeddelande till vårdnadshavaren. Läraren kan träffas före gruppens början och efter undervisningen. Om det behövs kan läraren bjuda föräldrar till föräldrakvarter för att höra om elevens aktivitet och framsteg.

Föreställningar

Undervisningsgrupper deltar i scenkonsten varje läsår. Höstterminen slutar med Kuusijuhla, vars program lärs av undervisningsgrupperna. Vårterminen slutar i början av maj och föregås av presentationer av olika utbildningsgrupper. Presentationstiderna kan skilja sig

Teatteri Soittorasias
Elämyksiä Koko Perheelle

från de vanliga samlingstiderna för undervisningsgrupperna. Att göra presentationer ökar antalet veckovisa träffar. För extra övningar och presentationer görs en förfrågan till föräldrarna.

Frånvaro

Grundutbildningen av teaterkonst sker i gruppform, där frånvaro påverkar lärandet av alla elever i utbildningsgruppen. Frånvaro eller uppsägning ska rapporteras till läraren i undervisningsgruppen så tidigt som möjligt före träffen. Frånvaro eller uppsägning ger inte rätt till återbetalning. Om eleven har tre oanmälda frånvaro i följd, är läraren i kontakt med föräldrarna.

Separation

Skolan har rätt att skilja en elev som upprepade gånger stör en undervisningsgrupp eller lärares arbete.

Andra eller självskadliga beteenden leder också till separation. Separation ger inte eleven rätt till återbetalning.

Avslutning på läsåret

Läraryret avslutas med en gemensam avslutningsgala, där det delas ut till alla deltagare certifikat och andra erkännanden. Du kan få ett slutgiltigt undervisningsbevis från Teatteri Soittorasias Info.

5.4. Tillgodoräknande av studier

Elev som har genomfört studier av grundläggande teaterkonstundervisning flyttar till motsvarande grupp i Teatteri Soittorasias undervisningsgrupperna. Om en elev har deltagit i teater i en grupp som inte ingår i grundstudierna av teatralkonst, men utövandet har varit regelbundet kan eleven flyttar till motsvarande grupp. Kortsiktiga eller projektbaserade fritidsaktiviteter kan också accepteras som en del av studierna. I det här fallet gör läraren ett förslag om tillgodoräknande, som bekräftas på lärarnas möte.

5.5. Individualisering av lärokursen

Vid individualisering av lärokursen ska metoderna dokumenteras i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I det fallet utarbetas t.ex. en individuell studieplan för eleven i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Individualisering kan innebära att målen, innehållet, studietiden, undervisningens genomförande, behövliga stödåtgärder och bedömningsförfarandet anpassas enligt elevens behov. Individualiseringen ska genomföras så att eleven kan utveckla sina färdigheter utgående från sina egna förutsättningar. Vårdnadshavarna informeras om möjligheten att individualisera lärokursen.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

6. BETYG

Eleven får ett avgångsbetyg från den allmänna lärokursen i den grundläggande konstundervisningen efter att hen har fullgjort både de gemensamma studierna och temastudierna i den allmänna lärokursen.

Avgångsbetyg från den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning

Avgångsbetyget från den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- konstart
- elevens namn och personbeteckning
- studietiden i år
- de gemensamma studier i den allmänna lärokursen som eleven har fullgjort varje enskild studiehelhets namn och omfattning
- de temastudier i den allmänna lärokursen som eleven har fullgjort varje enskild studiehelhets namn och omfattning
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- om utbildningen ordnas med tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet, antecknas i betyget datum för ministeriets tillstånd för anordnade av utbildningen samt det datum då utbildningsanordnaren godkänt läroplanen för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning
- i grundläggande konstundervisning som ordnas med kommunens eget beslut antecknas i betyget datum för fastställandet av läroplanen för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning
- om kommunen eller en utbildningsanordnare med tillstånd av ministeriet i fråga att ordna grundläggande konstundervisning anskaffar de tjänster som anges i lagen om grundläggande konstundervisning från en offentlig eller privat sammanslutning eller stiftelse, antecknas i det betyg över grundläggande konstundervisning som sammanslutningen eller stiftelsen utfärdar med stöd av det avtal som ingåtts datum för avtalet samt det datum då kommunen eller en utbildningsanordnare med tillstånd av ministeriet i fråga att ordna grundläggande konstundervisning har fastställt läroplanen för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning
- en anteckning om att utbildningen har genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning 2017.

Avgångsbetyget från den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning kan innehålla bilagor.

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

Välkommen med!

Teatteri Soittorasía
Elämyksiä Koko Perheelle

BILAGA Teatteri Soittorasía jämställdhetsplan 2017–2020

JÄMSTÄLLDHETSPLAN

Enligt 6 § 2 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014) ska utbildningsanordnaren se till att läroanstalten har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Planen för likabehandling kan ingå i läroplanen.

Enligt 5 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986, ändrad genom lag 1329/2014) ansvarar utbildningsanordnaren för att det i samarbete med personalen och eleverna årligen görs upp en jämställdhetsplan för läroanstalten i fråga. I stället för en årlig genomgång kan en plan utarbetas för högst tre år i sänder. Jämställdhetsplanen kan också införlivas i läroplanen eller i någon annan plan vid läroanstalten.

(Utbildningsstyrelsen 2017: Grunderna för läroplanen för grundläggande konstundervisning 2017)

Jämställdhetsplanering vid utbildningsinstitutionen

Aktivitetsskulturen i vår institution är en del av läsåret på hösten i undervisningsgruppen att diskutera och hantera gruppen och att komma överens om gemensamma regler för verksamheten. Läraren planerar vilka ämnen som går igenom i grupper, genom olika arbetsmetoder: diskutera, genom en åsiktslinje eller funktionellt, till exempel, i en mini-pjäs.

Spelreglerna som kommits överens med gruppen skrivs upp på en checklista för varje grupp och utvärderas i slutet av höstterminen och slutligen i slutet av läsåret. För grupper som kör debatter och skillnader i tolerans och möjlighet att lära sig nya perspektiv. Samtidigt speglar de också sitt eget beteende för andra beteenden och varför ibland svårt att motstå trakasserier. Resultaten av diskussionerna hittills har upphört gruppmedlemmarna sade följande: "Det känns bra att komma till hobbyn, alla kanske är nervösa men alla vet om det. Att vara nervös eller spänd, så det är på ett bra sätt."

Om det råder någon tvist i grupperna, har de lösts med berörda parter och man har tagit också föräldrarna med. Om hela gruppen är iblandad så då går vi igenom det med gruppen och tar fram de gemensamma spelreglerna. Slutresultatet är en gemensam reflektion över tvisterna lätt bildas och hur varje uppgift är att ingripa eller för att informera vuxen och att ta reda på och enas om situationen.

Institutionens tidigare verksamhet till förmån för jämlikhet

Grupperna kommer att komma överens om gemensamma mål och åtgärder för koncernens verksamhet och på vilket sätt man diskuterar om det framkommer klagomål. Olagliga tvister eller mobbning utarbetas med de parter som är involverade i en plan om hur verksamheten ska fortsätta.

Mobbning och diskriminering är inte tillåtna. Träna dig i ett annat läge i olika situationer och hjälp varandra. Grupperna stöder elever i olika åldrar och olika språk som lär sig

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

samarbeta med andra och träna för att se skillnaden som en rikedom.

Utbildningsinstitutionen tar hänsyn till olika sätt att lära och vägleder eleven för sina egna mål och intressen i genomförandet av föremålen. Institutionen tar barn och unga i alla åldrar med i verksamheten. I teatern framkommer många framgångar och bra idéer kommer ofta via misslyckanden. Verksamhets motto: "När jag hjälper dig och du hjälper mig så lyckas vi tillsammans"

Institutionens syfte att främja jämställdhet och de utvalda åtgärderna indikatorer för övervakning av effekterna

Underhålla ovanstående åtgärder och utveckla dem tillsammans med personal, barn, ungdomar och med barnens föräldrar. Ytterligare förstärka gruppens interna och inter-gruppinteraktion med eleverna samt utveckla sina elever, förmågan att hålla ansvar för ens eget och gruppens välbefinnande. I problemsituationer söker man inte den skyldiga. Tvisten kommer att lösas och tillsammans kommer vi att överväga hur liknande situationer kommer att fungera och hur andra beaktas bättre i sitt eget beteende.

Mobbning, diskriminering eller uteslutning får ej förekomma, om det förekommer så behandlas det omedelbart tillsammans med läraren och de inblandade. Utveckling av tillgänglighet i drift och lokaler.

Redogörelse för institutionens jämställdhetssituation

Institutionens verksamhet uppmärksammar inte köns- eller könsfunktioner i undervisningen. Kön anger inte huruvida eleven hör till gruppen. Teaterkonst undervisning strävar att demontera de standardiserade uppfattningarna av kön och detta diskuteras och utarbetas i undervisningsgrupper och i alla aktiviteter. Undervisningen betonar vikten av jämlikhet och presenterar den.

Undervisningen betonar jämlikhetens viktighet och presenterar utvecklingen som en del av teaterhistoria. Om förberedande verk kräver stränga normittuerade roller som en del av prestationer, av dessa anses och jämfört med produktionen av prestationen och om det kanske skulle kunna göra motsatsen och huruvida kön är av största vikt.

Den viktiga uppgiften att undervisa är att stöda eleven för att forma och befästa sin identitet denna utveckling av självbilden. Undervisningen ger förutsättningarna för denna reflektion. Sexrelaterade diskriminering har inte identifierats och om den tillämpas på fall av jämställdhetsplan åtgärder.

Nödvändiga åtgärder för att främja jämställdhet

Observera och främja jämställdhet i undervisningsgrupper ytterligare. I början av läsåret lär sig eleverna om jämställdhet och könnivån av dominans. Uttalande kan utföras som ett frågeformulär eller funktionellt, en skriftlig sammanfattning görs. Om det framkommer klagomål

Teatteri Soittorasia
Elämyksiä Koko Perheelle

görs en plan för att förbättra dem. Undervisningsgrupperna fortsätter att hantera könsrollerna, och tyngdpunkten bör inte vara på kön i undervisningen. Om standardiserade idéer används, skall de hanteras med underlaget i träningsprocessen.

Mobbning, uteslutning eller uteslutning tolereras inte och tas upp av lärare och elever omedelbart. Utvecklingen av åtgärderna utvärderas i slutet av läsåret och planen kommer att förfinas om det behövs.